

متنوعه

دیوان لغات الترك

در سنه ۱۳۳۳ هجری (۱۹۱۲ م) وزارت معارف دولت ترکیه کتابی بنام دیوان لغات الترك تألیف محمود کاشغری از دانشمندان قرن یازدهم میلادی طبع و نشر نمود کتاب مزبور از کتابخانه شخصی موسوم به علی امیر دیار بگری بدست آمد

پیدایش این کتاب از نعمت های غیر مترقبه بوده و جزء مفاخر مهمه عالم اسلامی بشمار میرود یکی از غرایب آن کتاب تألیف آن بزبان عربی توسط مؤلف ترك نژاد در قرن یازدهم میلادی میباشد مطالب و مندرجات کتاب محمود بقدری مفید و سود مند اتفاق افتاده که برای احاطه باحوال ترکها مطالعه کتاب مزبور کافی میباشد اکنون قبل از آن که در موضوع کتاب تحقیقائی نموده باشیم لازم است خوانندگان را بموجبات تألیف آن آشنا کنیم

ارتباط اعراب و ترك از دیر زمانی شروع شده و برطبق نظریه پاره محققین موقعی که قشون اعراب به تعاقب یزد گرد سوم میشتافتند در طخارستان برای نخستین دفعه با ترکها ملاقات نمودند البته این آشنائی و تصادم ناگهانی چندان مؤثر و کاری نبوده است

همینکه عرب بر عجم مسلط شد و ممالک ایران کاملاً بتصرف مسلمانان درآمد امپراطوری اسلامی بسمت ترکستان ممتد شد و ایالت خراسان ضمیمه ممالک اسلامی گردید در زمان خلافت عثمان قشون اسلامی تدریجاً بسمت آسیای وسطی عزیمت نموده و با ترکها مواجه شد فتح اراضی ترك برای عربها ارزان و آسان نبود مدت پنجاه سال

تمام در این قسمت زدو خورد مفصلی دایر بود بالاخره بر اثر جدیت خلفای اموی و حسن تجهیزات سرداران نظامی اسلام مانند قتیبه نصربن سیار زیاد و غیره کلیه اراضی ترکستان غربی بدست مسلمانان افتاد ترکان مغلوب در نتیجه فشار اقتصادی یادراثرتفوق تعلیمات جدید بزودی قبول اسلام نمودند قبایل و اقوام عرب از بلاد سوریه و شبه جزیره عربستان باراضی مفتوحه مهاجرت نموده و تشکیل کلتی های عربی دادند ترک ها نیز بقسمی با اعراب خلطه و آمیزش نمودند که بزودی کلیه عواید و تاریخ ملی و سایر اختصاصات خود را فراموش کردند و بجدی در این مسئله افراط شد که محمود کاشغری یگانه دانشمند ترک نژاد در کتاب خود اظهار داشته است که ترکان تقسیمات ایام هفته را از مسلمانان آموخته اند در این قبیل قضایا کلیه امم مغلوبه شرکت داشته و بزودی هر چیز خود را تسلیم امت غالبه مینماید

در ایام خلافت امویان عنصر عربی کاملاً بر سایر عناصر مزیت داشته و تمام مشاغل عالیه مملکتی بدست آنان سپرده می شد خلفای عباسی این روش را تغییر داده از میان ایرانیان و ترکها مستخدمین لابق جدی انتخاب نمودند ایرانیان در قسمت کشوری و ترکان در قسمت لشگری وارد خدمت شده زمام امور را بدست گرفته مامون خلیفه عباسی نخست عده فشون ترک بعنوان گارد مخصوصی برای خود ترتیب داد و معتصم جانشین وی برآن عده افزود در بغداد و سامره سرباز خانه های مخصوص مرتبی جهت قشون ترک تهیه شد انصافاً سربازان ترک معتصم را از شررو میان و آشوب طلبان داخلی نجات دادند معتصم بقدری فریفته ترکان گردید

که دختر ترکی را بهمسری خویش اختیار کرد و فرزندی از وی بوجود آمد که پس از فوت معتصم چندی بنام المتوکل عالی الله خلافت نمود همینکه زمام خلافت بدست متوکل افتاد ترکان از هر جهت بر دربار استیلاء یافته و در واقع امور سلطنت درکف آنها بود ترکان از فتوحات و فرمانفرمائی خویش مغرور شده بخیال استقلال و منازعه با خلفاء بر آمدند عیاشی و تن پروری خلفاء مساعدت بزرگی با ترکها نمود بقسمیکه مادیات و معنویات عرب یکمرتبه بدست ترکها مغلوب شد مورخین نامی اسلام مانند ابن طقطقی و ابن مسکویه شرح این مطالب را به تفصیل نگاشته اند تلخیص و ترجمه از مجله (شرقیات) منطیعه با کوه علی جواهر الکلام

لرزم متحد الشکل شدن مقیاسهای بین المللی

چون قانون اوزان و مقادیر در خرداد ۱۳۰۴ بتصویب مجلس شورای ملی رسیده و مطابق ماده هشتم قانون مزبور دولت مکلف است که در ظرف سه سال از تاریخ تصویب وسائل اجرای آنرا در تمام مملکت تهیه نموده و در آخر سال سوم مفاد آنرا بموقع اجرا گذارد و نظر باینکه بیش از سه چهار ماه بانقضای مدت مقرره نمانده است لذا خلاصه از مقاله که مسیو هولویک M. L. Houlevique پرفسور عالی مقام فاکولته مارسیل Marseille در مجله «علم و حیات» La Science et la vie نگاشته است ذیلا ترجمه و بنظر قارئین محترم مجله تعلیم و تربیت میرساند با امید اینکه در این ایام که توسعه روابط اقتصادی بین الاوول متحد